ANALIZA POSLOVANJA PODUZEĆA „KRAŠ“

Smoljanović, Tonka

Undergraduate thesis / Završni rad

2016

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:124:555500

Rights / Prava: In copyright / Zaštićeno autorskim pravom.

Download date / Datum preuzimanja: **2024-03-29**

Repository / Repozitorij:

REFST - Repository of Economics faculty in Split

zir.nsk.hr

UNIVERSITY OF SPLIT

dabar

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

SVEUČILIŠTE U SPLITU

EKONOMSKI FAKULTET

ZAVRŠNI RAD

ANALIZA POSLOVANJA PODUZEĆA „KRAŠ“

Mentor:

Izv.prof.dr.sc. Maja Pervan

Student:

Tonka Smoljanović

Split, srpanj, 2016.

SADRŽAJ

1. UVOD 4

1.1.Definicija problema 4

1.2.Cilj rada 4

1.3.Metode rada 4

1.4.Struktura rada 4

2. PRIHODI I TROŠKOVI U POSLOVANJU PODUZEĆA 5

2.1.Prihodi poduzeća 5

2.1.1. Poslovni prihodi 5

2.1.2. Financijski prihodi 6

2.1.3. Izvanredni prihodi 6

2.2.Troškovi poduzeća 7

2.2.1. Podjela troškova prema prirodnim svojstvima 7

2.2.2. Podjela troškova u odnosu na promjene u aktivnosti 8

2.2.3. Podjela troškova u odnosu na raspoloživost inputa potrebnih za proizvodnju outputa 9

2.2.4. Podjela troškova u odnosu na mogućnost da se odlukom utječe na troškove 10

3. MJERE ZA ANALIZU USPJEŠNOSTI POSLOVANJA 11

3.1.Analiza profitabilnosti 12

3.2. Analiza obrtaja aktive 13

3.3. Analiza likvidnosti i solventnosti 14

3.4. Pokazatelji efikasnosti investiranja dioničara 15

3.5. Dodana vrijednost kao pokazatelj proizvodnosti 16

4. KRAŠ D.D. 17

4.1. Povijest Kraša 17

4.2.Misija i vizija Kraša 18

4.3.Poslovanje poduzeća Kraš d.d. 18

4.4.Financijski rezultati poslovanja poduzeća Kraš d.d. 2015. godine 20

4.5.Financijski rezultati prvog tromjesečja 2016. godine 26

4.6.Analiza Kraša putem financijskih pokazatelja 27

4.6.1. Pokazatelji profitabilnosti 27
4.6.2. Pokazatelji povrata na investirano 27
4.6.3. Pokazatelji likvidnosti i solventnosti 28
4.6.4. Pokazatelji efikasnosti investiranja dioničara u Kraš d.d. 29

5. ZAKLJUČAK 30

LITERATURA 31

PRILOZI 32

POPIS SLIKA 39

POPIS GRAFIKONA 39

POPIS PRILOGA 39

SAŽETAK 40

SUMMARY 40

1. UVOD

1.1. Definicija problema

Konditorska industrija postaje sve važnija grana prehrambene industrije u Republici Hrvatskoj. Među domaćim tvrtkama „Kraš“ ima ulogu tržišnog lidera. U ovom radu će se utvrditi osnovne karakteristike i poslovanje poduzeća „Kraš“.

1.2. Cilj rada

Glavni cilj ovog rada je opisati glavna obilježja i karakteristike poduzeća „Kraš“, te provesti analizu uspješnosti njegovog poslovanja. Pozornost će biti usmjerena prema povećanju/smanjenu prihoda i rashoda ovog poduzeća.

1.3. Metode rada

U radu će se koristiti metoda analize, sinteze, opća znanstvena metoda, indukcija, dedukcija i komparacija.

1.4. Struktura rada

Ovaj rad će se sastojati od četiri dijela. U prvom dijelu bit će definiran problem, ciljevi rada, metode te struktura rada. U drugom, teorijskom dijelu, opisat će se različite mjere za analizu uspješnosti poslovanja poduzeća, kao i različite kategorije prihoda i troškova. U trećem, empirijskom dijelu će se iznijeti karakteristike poduzeća „Kraš“ kroz povijest do danas, njegova vizija i misija, te će se prezentirati financijski rezultati poslovanja poduzeća. U četvrtom, zaključnom dijelu rada bit će iznesena zaključna razmatranja i osvrti.

2. PRIHODI I TROŠKOVI U POSLOVANJU PODUZEĆA

2.1. Prihodi poduzeća

Prihod je iznos novca i novčanih ekvivalenata koji se potražuje ili je primljen za vrijednost isporučenih dobara. Prema HSFI 15 prihodima se smatraju povećanja ekonomskih koristi tijekom obračunskog razdoblja u obliku priljeva ili povećanja sredstava, ili smanjenja obveza, što ima za posljedicu povećanje glavnice. Prihodima se ne smatraju povećanja sredstava ili smanjenja obveza izravno povezana s uplatama glavnice.[1]

Prihode možemo razvrstati u sljedeće grupe:

- Poslovni prihodi
- Financijski prihodi
- Izvanredni prihodi

Poslovni i financijski prihodi se još nazivaju i redovnim prihodima jer proizlaze iz osnovnih djelatnosti poduzeća.

2.1.1. Poslovni prihodi

Poslovni prihodi su prihodi koji se ostvaruju obavljanjem redovne tj. osnovne poslovne djelatnosti poduzeća. Ostvaruju se prodajom proizvoda, a mogu nastati i prodajom trgovačke robe ili pružanjem usluga, zavisno od toga čime se poduzeće bavi. Poslovni prihodi su prihodi koji se najčešće pojavljuju, te je iznos jednak prodajnoj vrijednosti realiziranih proizvoda, roba ili usluga. Tu spadaju[2]:

- Prihodi od prodaje robe, proizvoda i usluga
- Prihodi od ukidanja dugoročnih rezerviranja
- Najamnine, članarine i sl.
- Prihodi od kompenzacija, subvencija, dotacija i sl.

Poslovni prihodi osim iz osnovne, mogu proizlaziti iz sporednih djelatnosti poduzeća. U širem smislu oni su povezani s poslovnim učincima.

[1]Gulin, D. i suradnici (2001): Računovodstvo trgovačkih društava, str. 513.
[2]Gulin, D. i suradnici (2001): Računovodstvo trgovačkih društava, str. 514.

2.1.2. Financijski prihodi

Financijski prihodi su prihodi od korištenja imovine poduzeća, tj. prihodi od ulaganja.

U financijske prihode spadaju[3]:

- Prihodi od udjela u dobiti
- Prihodi od dividendi
- Dobici od prodaje dionica i poslovnih udjela
- Prihodi od kamata
- Prihodi od pozitivnih tečajnih razlika

Financijski prihodi mogu biti ovisni ili neovisni od rezultata poslovanja izdavatelja financijskog instrumenta koji je predmet financijskog ulaganja poduzeća.

2.1.3. Izvanredni prihodi

Izvanredni prihodi su prihodi koji povećavaju rezultat obračunskog razdoblja, a proizlaze iz nekih neuobičajenih poslovnih događaja i transakcija. Ne pojavljuju se redovno, tj. ne proizlaze iz redovnih aktivnosti poduzeća.

Izvanredni prihodi mogu se podijeliti na[4]:

- Prihode od prodaje dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine
- Prihodi koji nastaju uslijed otpisa obaveza
- Viškovi gotovine, robe, materijala i sl.
- Prihodi od prodaje sirovina i materijala
- Prihodi od naplaćenih prethodno otpisanih potraživanja
- Ostali izvanredni prihodi.

[3] http://www.rrif.hr/dok/preuzimanje/RRIF-RP2015-XX.pdf, 02.06.2016.
[4] http://www.rrif.hr/dok/preuzimanje/RRIF-RP2015-XX.pdf, 02.06.2016.

2.2. Troškovi poduzeća

Troškovi predstavljaju novčani izraz utroška elemenata procesa proizvodnje ili pružanja usluga, a koji su nastali poslovnom aktivnošću poduzeća. Dobivaju se tako što se utrošci pomnože s cijenama elemenata radnog procesa.

Između više temeljnih koncepata posebno važnim smatraju se oni koji temelje podjelu troškova prema prirodnim svojstvima (troškovi materijala, troškovi usluga, troškovi osoblja, amortizacija, nematerijalni i troškovi financiranja), u odnosu na promjene u razini aktivnosti (fiksni i varijabilni troškovi), u odnosu na raspoloživost inputa potrebnih za proizvodnju outputa (eksplicitni i implicitni), te u odnosu na mogućnost da se odlukom utječe na troškove (nadoknadivi i nenadoknadivi)[5].

2.2.1. Podjela troškova prema prirodnim svojstvima

Podjela troškova prema prirodnim svojstvima temelji se na porijeklu njihovog nastanka. Ova podjela se smatra temeljnom podjelom troškova. Glavne stavke troškova prema prirodnim vrstama su[6]:

1. Materijalni troškovi
   - Troškovi sirovina i materijala
   - Troškovi energije
   - Troškovi rezervnih dijelova
   - Troškovi sitnog inventara
2. Troškovi osoblja
   - Troškovi neto plaće i nadoknade
   - Porezi i doprinosi na plaće i iz plaća zaposlenih
3. Amortizacija
   - Amortizacija nematerijalne imovine
   - Amortizacija materijalne imovine
4. Troškovi usluga
   - Prijevozne usluge
   - Usluge održavanja
   - Troškovi promidžbe
   - Troškovi komunalnih usluga

[5]Pavić, I., Benić, Đ., Hashi, I. (2009): Mikroekonomija, Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet u Splitu, str. 299.
[6]Belak, V. (1995): Menadžersko računovodstvo, Zagreb, str. 145.

- Troškovi zakupnina

5. Nematerijalni troškovi
   - Dnevnice za službena putovanja i putni troškovi
   - Nadoknade članovima uprave i troškova zaposlenima
   - Premije osiguranja
   - Porezi koji ne ovise o dobitku i takse
6. Troškovi financiranja
   - Kamate
   - Tečajne razlike
   - Ostali troškovi financiranja

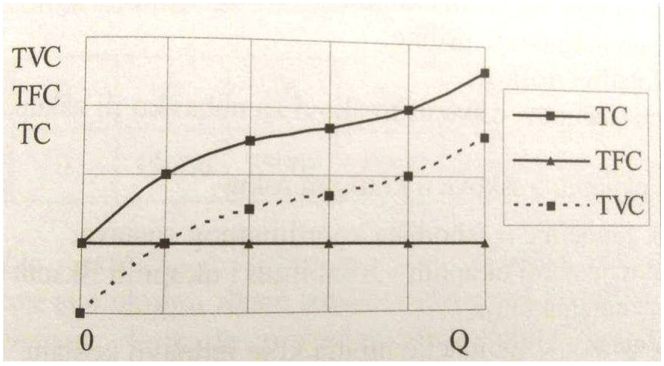
2.2.2. Podjela troškova u odnosu na promjene u aktivnosti

Između više temeljnih koncepata, posebno važnim smatraju se oni koji u središte pozornosti stavljaju podjelu troškova u odnosu na mogućnost njihova variranja tijekom promatranog razdoblja[7]. U dugom roku svi su inputi varijabilni, pa nemamo fiksnih troškova. U kratkom roku postoji barem jedan input koji je fiksnog karaktera, te se troškovi mogu podijeliti na fiksne i varijabilne troškove.

Fiksni troškovi su sva ona plaćanja koja ne ovise o visini proizvedenog outputa, a nastali su korištenjem fiksnog inputa.[8] Tipični primjeri takvih troškova su: amortizacija, troškovi investicijskog održavanja, najamnina za iznajmljeni poslovni prostor i slični troškovi.

Varijabilni troškovi su sva ona plaćanja koja su nastala korištenjem varijabilnih inputa i mijenjaju se ovisno o visini proizvedenog outputa. Pretpostavka je da se mijenjaju linearno u odnosu na razinu aktivnosti. Osim proporcionalno (linearno), varijabilni troškovi se mogu ponašati i neproporcionalno (nelinearno).

[7]Pavić, I., Benić, Đ., Hashi, I. (2009.): Mikroekonomija, Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet u Splitu, str. 299.
[8]Pavić, I., Benić, Đ., Hashi, I. (2009.): Mikroekonomija, Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet u Splitu, str. 299.



Slika 1: Fiksni i varijabilni troškovi

Izvor: Pervan, M. (2013.): Mikroekonomija, zbirka zadataka, III. izdanje, str. 311

2.2.3. Podjela troškova u odnosu na raspoloživost inputa potrebnih za proizvodnju outputa

Kako bi se proizveo output, potrebno je na raspolaganju imati sve potrebne inpute. Neke inpute poduzeće može imati od nekog prethodnog procesa, a ostale inpute mora kupiti. Na toj mogućnosti zasniva se podjela troškova na eksplicitne i implicitne.

Eksplicitni troškovi nazivaju se još i računovodstvenim troškovima. Odnose se na one inpute koje poduzeće već ima. Za takve inpute poduzeće neće platiti nikakav novčani iznos, ali oni za njega nisu besplatni. Ako poduzeće neće koristiti te inpute u proizvodnji ono ih može prodati ili iznajmiti. Inputi koji su na raspolaganju poduzeća mogu biti: zgrada, vlastiti rad, oprema ili materijal koji podrazumijeva proizvodnja određenog outputa.

Implicitni trošak je novčani iznos koji poduzeće može dobiti na vlastite inpute u njihovoj najboljoj alternativnoj uporabi.[9] Implicitni trošak resursa kao što su vlastiti kapital, rad i zemlja, je prihod koji bi se mogao ostvariti ako bi poduzeće umjesto u vlastitoj proizvodnji te resurse zaposlilo u njihovoj najboljoj alternativnoj uporabi. Implicitni trošak je zapravo prihod koji smo žrtvovali korištenjem resursa na jedan način, dok smo ga mogli upotrijebiti na drugi način.

Zbroj eksplicitnih i implicitnih troškova naziva se oportunitetni trošak (trošak propuštene prilike). To je trošak uporabe svih resursa bez obzira jesu li oni eksplicitnog ili implicitnog karaktera.

[9]Pavić, I., Benić, Đ., Hashi, I. (2009.): Mikroekonomija, Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet u Splitu, str. 300.

2.2.4. Podjela troškova u odnosu na mogućnost da se odlukom utječe na troškove

U slučaju da postoji neusklađenost između angažiranih inputa i outputa, postavlja se pitanje nadoknade troškova koji svoje pokriće ne nalaze u outputu. S obzirom na mogućnost nadoknade nastalih troškova u slučaju smanjivanja proizvodnje ili potpunog prestanka rada poduzeća, svi se troškovi mogu podijeliti na nadoknadive i nenadoknadive troškove.

Nadoknadivi troškovi su troškovi koji se mogu u cijelosti ili djelomično nadoknaditi ako se inputi uz koje se vežu troškovi, mogu upotrijebiti alternativno. Alternativna upotreba podrazumijeva mogućnost da se takvi inputi upotrijebe u vlastitoj alternativnoj proizvodnji ili kao input u proizvodnji drugog poduzeća. Primjer nadoknadivog troška može biti vlastiti poslovni prostor koji se koristio kao trgovina, a nakon zatvaranja se prenamijenio za ugostiteljstvo.

Nenadoknadivi troškovi su troškovi koji se ne mogu niti djelomice nadoknaditi. Primjer tog troška može biti uložena svota novca u izradu zaštitnog znaka prije bankrota poduzeća.

Pojam nadoknadivih i nenadoknadivih troškova može se promatrati u odnosu na pitanje može li se odlukom utjecati na neki trošak. Takvi troškovi nazivaju se izbježivi troškovi. To su troškovi koji se mogu izbjeći donošenjem drugačije poslovne odluke.

3. MJERE ZA ANALIZU USPJEŠNOSTI POSLOVANJA

Financijski izvještaji su osnova za provođenje analiza i donošenje poslovnih odluka. Potrebno je poznavati adekvatne tehnike analize kako bi se podaci koji se nalaze u financijskim izvještajima transformirali u informacije potrebne zainteresiranim subjektima. Analizom uspješnosti poslovanja dobije se uvid u financijsku poziciju, likvidnost, profitabilnost, te solventnost nekog poduzeća.

U procesu analize uspješnosti poslovanja najčešće se koriste sljedeće tehnike[10]:

- *Horizontalna analiza* – usporedni prikaz glavnih stavki iz bilance, računa dobiti i gubitka te ostalih izvještaja za više uzastopnih godina, uz izračun apsolutnih i relativnih promjena.
- *Vertikalna analiza* – postotni udjel svake stavke financijskog izvješća u odnosu na zbroj. Može se, kao i horizontalna, obavljati usporedno za više godina, što omogućava usporedbu kroz vrijeme.
- *Analiza trenda* – prikazuje relativnu promjenu neke stavke ili pokazatelja u odnosu na baznu veličinu. Obično se prikazuje pomoću dijagrama.
- *Analiza putem pokazatelja* – u omjer se stavljaju pojedine stavke iz bilance, računa dobiti i gubitka ili iz oba izvješća u cilju izračuna pojedinih pokazatelja.

Analiza putem pokazatelja obuhvaća sljedeće pokazatelje:[11]

- Pokazatelji profitabilnosti
- Pokazatelji obrtaja imovine
- Pokazatelji likvidnosti i solventnosti
- Pokazatelji efikasnosti investiranja dioničara
- Pokazatelji dodane vrijednosti

[10] http://www.efst.unist.hr/interno/index.php?materijali=1&predmet=2, 04.06.2016.
[11] http://www.efst.unist.hr/interno/index.php?materijali=1&predmet=2, 04.06.2016.

3.1. Analiza profitabilnosti

Profitna marža ili marža dobitka je najraširenije i najviše upotrebljavana mjera profitabilnosti u managerskoj praksi. Analiza se provodi pomoću pokazatelja profitne marže i povrata na investirano.

Pokazatelji profitne marže[12]

Pokazatelji profitne marže stavljaju u omjer različite vrste dobitka i ostvareni prihod. Mogu se izračunati samo za osnovnu aktivnost, te cjelokupno poslovanje.

- Bruto profitna marža pokazuje koliko prostora u prihodu poduzeća ostaje nakon pokrića troškova za prodano, kako bi se mogli pokriti troškovi uprave i prodaje, troškovi financiranja, poreza na dobitak i dobitak nakon oporezivanja.
- Operativna profitna marža pokazuje koliko je % prihoda poduzeću ostalo za pokriće troškova financiranja, poreza na dobit i dobitka nakon oporezivanja. Pokazuje koliko bi se dobitka prije oporezivanja ostvarilo da nisu korišteni tuđi izvori financiranja kao što su krediti ili obveznice.
- Profitna marža prije oporezivanja pokazuje koliko je % prihoda poduzeću ostalo za pokriće poreza na dobitak i dobitka nakon oporezivanja. Omogućuje usporedbu uspješnosti poduzeća koja plaćaju porez na dobit prema različitim zakonima.
- Neto profitna marža pokazuje koliko je % prihoda poduzeću ostalo nakon podmirenja svih troškova i poreza na dobitak. Ostali prihod je dobitak koji poduzeće može podijeliti vlasnicima ili reinvestirati u poslovanje.
- Marža neto preostalog profita uzima u obzir pitanje ostvarene profitabilnosti u odnosu na potencijalnu, koja se mogla ostvariti npr. ulaganjem u drugi posao. Kako bi izračunali maržu neto preostalog profita, prvo treba izračunati tržišnu cijenu korištenog vlastitog kapitala. Ako je marža neto preostalog profita pozitivna znači da su dioničari ostvarili više profita ulažući svoj novac u poduzeće, nego da su ulagali u drugi posao.

[12]Belak., V. (1995.): Menadžersko računovodstvo, Zagreb, str. 65.

Pokazatelji povrata na investirano ili povrat na korišteni kapital

Pokazatelji povrata na investirano pokazuju koliko je management u promatranom razdoblju bio uspješan tj. efikasan u korištenju raspoloživih resursa

- Povrat na ukupni kapital pokazuje koliko je kuna operativnog dobitka proizašlo iz 100 kn ukupnog kapitala uloženog u imovinu. Računa se iz odnosa operativnog dobitka prema ukupnoj aktivi te se zbog toga još zove povrat na aktivu (ROA).
- Povrat na uloženi dugoročni kapital pokazuje koliko je kuna operativnog dobitka (bez kamata na kratkoročne kredite) proizašlo iz 100 kn dugoročnih izvora financiranja (glavnica + dugoročne obveze). Računa se kao odnos operativnog dobitka bez kamata na kratkoročne kredite prema dugoročnom kapitalu.
- Povrat na investirani kapital pokazuje koliko je kuna dobitka nakon oporezivanja proizašlo iz 100 kn uloženog vlastitog kapitala. Računa se kao odnos dobitka nakon oporezivanja prema ukupnom korištenom vlastitom kapitalu.

3.2. Analiza obrtaja aktive

Analiza obrtaja se može računati za cijelu imovinu ili za pojedini dio imovine. Pokazuje koliko novčanih jedinica prihoda stvara jedna novčana jedinica imovine tj. aktive.

Koeficijent obrtaja aktive se računa kao omjer prihoda od prodaje te imovine. Njega ima smisla računati ako se pokazatelji uspoređuju s prethodnom godinom, ciljnom veličinom, prosjekom industrije ili konkurentskim poduzećima.

U svrhu planiranja računaju se i ostali, izvedeni koeficijenti obrtaja[13]:

- Koeficijent obrtaja kratkotrajne imovine
- Koeficijent obrtaja dugotrajne imovine
- Koeficijent utrživosti zaliha
- Koeficijent obrtaja neto potraživanja

[13] http://www.efst.unist.hr/interno/index.php?materijali=1&predmet=2, 05.06.2016.

3.3. Analiza likvidnosti i solventnosti

Likvidnost je sposobnost tvrtke da u roku podmiri svoje tekuće obveze, dok **solventnost** predstavlja sposobnost tvrtke da u roku podmiri svoje dugoročne obveze.[14]

Mjere likvidnosti

Za mjere likvidnosti su zainteresirani manageri poduzeća kako bi bili sigurni da će podmiriti svoje obveze. Podmirivanje obveza je bitno radi toga da nebi došlo do blokade žiro računa, gubitka dobavljača i ostalih problema. Postoje dvije skupine mjera za izračunavanje likvidnosti:

1. Mjere utemeljene na odnosu između tekuće aktive i tekuće pasive
2. Mjere koje pokazuju mogućnost pretvaranja tekuće aktive, koja nije novac, u novac.

Mjere likvidnosti utemeljene na odnosu tekuće aktive i tekuće pasive su[15]:

1. Tekući odnos – odnos između tekuće aktive i tekuće pasive. Pokazuje u kojoj mjeri tekuća aktiva pokriva obveze iz tekuće pasive. Ako je tekući odnos veći od 1, znači da je radno raspoloživi kapital pozitivan te da se može očekivati da će tekuće obveze biti podmirene na vrijeme.
2. Radno raspoloživi kapital – razlika između tekuće aktive i tekuće pasive. Pokazuje pozitivno ili negativno prekoračenje tekuće aktive nad tekućom pasivom.
3. Brzi odnos ili brzi tekući odnos (koeficijent ubrzane likvidnosti) – odnos između brze aktive (novac u banci i blagajni), plus brzo unovčive aktive (kratkoročna potraživanja od kupaca, brzo utrživi vrijednosni papiri) prema tekućim obvezama. Brzi odnos zapravo pokazuje sposobnost poduzeća da u kratkom roku dođe do određene količine novca.

Mjere koje pokazuju mogućnost pretvaranja tekuće aktive, koja nije novac, u novac:

1. Broj obrtaja zaliha u vremenu – odnos između troškova za prodane zalihe i prosječnog stanja zaliha. Mjera pokazuje koliko vremena treba da se novac uložen u zalihe pojavi u potraživanjima koja će biti naplaćena u realno kratkom roku.
2. Prosječno vrijeme unovčenja potraživanja od kupaca – prosječno vrijeme naplate te pokazuje broj dana koji je potreban da se potraživanja naplate.

[14] Belak, V. (1995.): Menadžersko računovodstvo, Zagreb, str. 71.
[15] Belak, V. (1995.): Menadžersko računovodstvo, Zagreb, str. 72.

Mjere solventnosti

Za mjere solventnosti su zainteresirani manageri društva, te kreditori i investitori koji procjenjuju sposobnost društva da im vrati uloženi kapital. Mjere su usmjerene na promatranje dugoročne financijske stabilnosti kroz odnose unutar kapitalne i financijske strukture poduzeća. Mjere za procjenu solventnosti su[16]:

- *Odnos dugoročnih obveza i ukupnog dugoročnog kapitala* - pokazuje udjel dugoročnih obveza u ukupno korištenom dugoročnom kapitalu. Udjel dugoročnih obveza u ukupnom dugoročnom kapitalu treba biti maksimalno 30-35%.
- *Stupanj zaduženosti kao odnos ukupnih obveza i ukupne aktive* – pokazuje sposobnost društva da pokrije svoje obveze prema kreditorima i investitorima. Stupanj zaduženosti ne bi trebao biti veći od 50%.
- *Odnos ukupnih obveza i glavnice* – još se naziva odnos duga i glavnice. Daje istu informaciju kao i stupanj zaduženosti samo kroz drukčiji odnos. Odnos treba maksimalno iznositi 1:1.
- *Odnos pokrića kamata* – pokazuje je li operativni dobitak koji se ostvaruje u poslovanju dovoljan za pokrivanje kamata. Odnos pokrića kamata mora biti veći od 1.
- *Odnos dugotrajne aktive i dioničke glavnice* – zajedno s ostalim pokazateljima definira konačnu strukturu pozicija aktive i pasive

3.4. Pokazatelji efikasnosti investiranja dioničara

Pokazatelji efikasnosti investiranja dioničara pružaju dioničarima i potencijalnim dioničarima informacije o efektima ulaganja u redovne dionice dioničkog društva. Temeljni pokazatelji su[17]:

a) Zarada po dionici – pokazuje relativnu profitabilnost dioničkog društva promatranu kroz ostvareni dobitak poslije oporezivanja po jednoj redovnoj dionici.
b) Dividende po dionici – izglasane dividende za obične dionice se dijele s brojem običnih dionica.
c) Povrat na dioničku glavnicu – mjera profitabilnosti dioničara koji imaju redovne dionice.

[16]Belak, V. (1995): Menadžersko računovodstvo, Zagreb, str. 78.
[17]http://www.efst.unist.hr/interno/index.php?materijali=1&predmet=2, 04.06.2016.

d) Prinos od dividendi – odnos dividende po dionici prema tržišnoj cijeni dionice. Pokazuje stopu povrata na dioničku glavnicu, te je značajan pokazatelj zarade dioničara.
e) Odnos cijene prema zaradi po dionici – odnos cijene po dionici i zarade po dionici. Pokazuje vrijeme za koje bi se investicija mogla vratiti.

3.5. Dodana vrijednost kao pokazatelj proizvodnosti

Dodana vrijednost je razlika između prihoda i kupljenih dobara i usluga. Pokazuje koliko je poduzeće stvorilo dodane vrijednosti s obzirom na trošak rada, amortizaciju, deprecijacije, trošak kamata, porez na dobit i dobit nakon oporezivanja. Mjere utemeljene na konceptu dodane vrijednosti su[18]:

a) Odnos dodane vrijednosti i dugotrajne aktive – pokazuje proizvodnost dugotrajne aktive.
b) Odnos dodane vrijednosti i tekuće aktive - pokazuje koliko je društvo sposobno odbaciti dodane vrijednosti vlastitim snagama po jedinici uložene tekuće imovine.
c) Odnos dodane vrijednosti i ukupne aktive – pokazuje koliko je društvo sposobno odbaciti dodane vrijednosti po jedinici ukupne aktive.
d) Odnos dodane vrijednosti po zaposlenome – pokazuje koliko jedan zaposleni odbacuje dodane vrijednosti.
e) Odnos dodane vrijednosti po novčanoj jedinici izravne plaće – pokazuje koliko jedna kuna angažirana za izravne plaće zaposlenih odbacuje dodane vrijednosti.

[18] Belak, V. (1995): Menadžersko računovodstvo, Zagreb, str. 90.

4. KRAŠ D.D.

Poduzeće „Kraš“ je najveća hrvatska tvrtka koja se bavi proizvodnjom konditorskih proizvoda te ima i vodeću poziciju proizvođača u regiji s proizvodnjom koja godišnje prelazi 33 000 tona. Kraš d.d. je na hrvatskom tržištu upisan kao dioničko društvo s temeljnim kapitalom od 549.448.400,00 kuna. Sjedište kompanije je u Zagrebu. Oko 55% ukupne proizvodnje Kraš plasira na domaćem, a oko 45% na inozemnim tržištima. Kada je riječ o razvojnim planovima poduzeća, može se reći da su oni usmjereni prema izvoznoj orijentaciji, ali i prema jačanju već postojeće vodeće pozicije na domaćem tržištu i u regiji. Poznati brendovi poduzeća „Kraš“ su: Bajadera, Griotte desert, Dorina čokolade, Životinjsko carstvo, Domaćica, Napolitanke, Kiki i Bronhi bomboni. Ono što poduzeće želi je kontinuirano ulagati u razvoj asortimana, kao i plasiranje novih i inovativnih proizvoda. Kraš dio te strategije pokazuje otvaranjem čoko barova, što za cilj ima osmišljavanje novog koncepta komunikacije s tržištem.[19]

4.1. Povijest Kraša

Kraš započinje s radom 1911. godine kada je tvornica Union u Zagrebu započela s radom kao prvi industrijski proizvođač čokolade u jugoistočnoj Europi.

1923. godine u Zagrebu, tvrtka Bizjak započinje s radom te je ubrzo postala poznata po svojim domaćim keksima na tržištu šire regije.

1950. godine dolazi do ujedinjenja Uniona, Bizjaka i ostalih manjih proizvođača konditorskih proizvoda. Te godine poduzeće dobiva ime Josip Kraš. Od tog ujedinjenja „Kraš“ postaje tvornica koja proizvodi sve tri grupe konditorskih proizvoda: kakao proizvoda, keksa i vafla i bombonskih proizvoda.

1992. godine društveno poduzeće se transformira u dioničko društvo Kraš s procjenom vrijednosti kapitala od 135.769.000,00 DEM.[20]

1997. godine Kraš dobiva Certifikat ISO 9001. U Zagrebu 2007. Godine se otvara prvi CHOCO BAR Bonbonniere Kraš, a 2010. Ekopark Kraš.

[19] http://www.kras.hr/hr/kras_danas, 05.06.2016.
[20] http://www.kras.hr/hr/povijest_krasa, 06.06.2016.

4.2. Misija i vizija Kraša

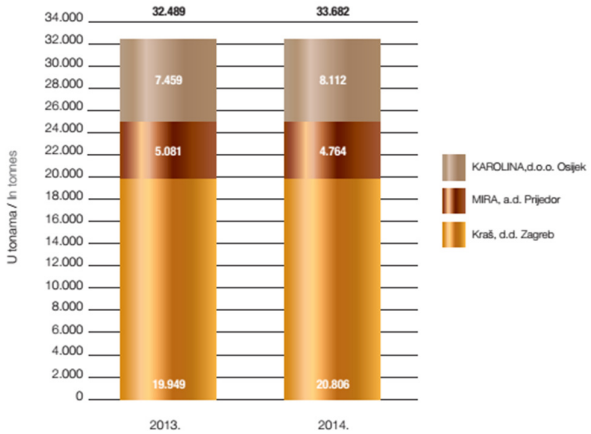
Misija[21] Kraša je stvarati originalne brendove visoke kvalitete koji svojim okusom povezuju generacije potrošača. Smatraju da su im zaposlenici i bogato iskustvo najveća vrijednost. Svoje planove razvijaju kroz samostalni razvoj kompanije i transparentan odnos s poslovnim partnerima i zajednicama s kojima posluju.

Vizija[22] Kraša je da u srednjoročnom razdoblju zadrži vodeću poziciju na tržištu regije jačanjem svojih brandova kroz razvoj i rast kompanije, strateške saveze i aktivizacije, te učinkovito upravljanje ljudskim potencijalima u cilju osiguranja pretežno radničkog vlasništva.

4.3.Poslovanje poduzeća Kraš d.d.

U 2014. godini ostvaren je rast prodaje od 3,4% s naglaskom rasta izvoza od 7,4%. Proizvedeno je 33.682 tone konditorskih proizvoda, što je više za 3,7% od proizvodnje u 2013. godini. Troškovi proizvodnje se povećavaju zbog rasta cijena sirovina kao što su kakaovac, prerađevine od kakaa i koštunjićavo voće.

U 2014. godini prodaja je iznosila 34.183 tone konditorskih proizvoda. U realizaciju je uključen asortiman tvornica u Zagrebu, tvornice „Mira“, d.d. Prijedor, Bosna i Hercegovina, tvornica „Karolina d.o.o. Osijek te uslužnu proizvodnju. Prodaja je u odnosu na prethodnu 2013. godinu, veća za 3,3% tj. 1.079 tona.

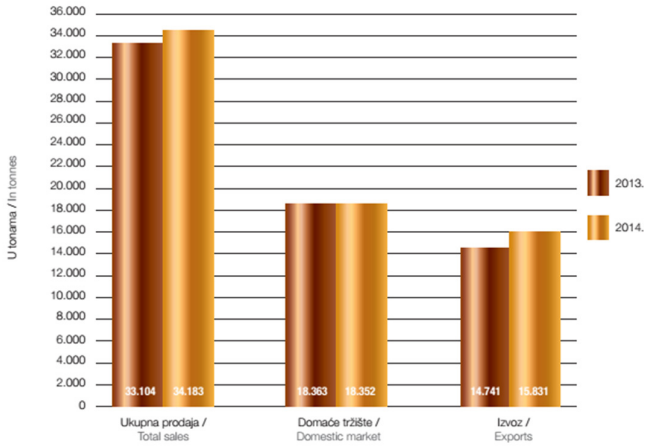


Slika 2: Proizvodnja Kraš grupe

Izvor: Kraš, godišnje izvješće 2014., str. 22.

[21] http://www.kras.hr/hr/misija_i_vizija, 05.06.2016.
[22] http://www.kras.hr/hr/misija_i_vizija, 05.06.2016.

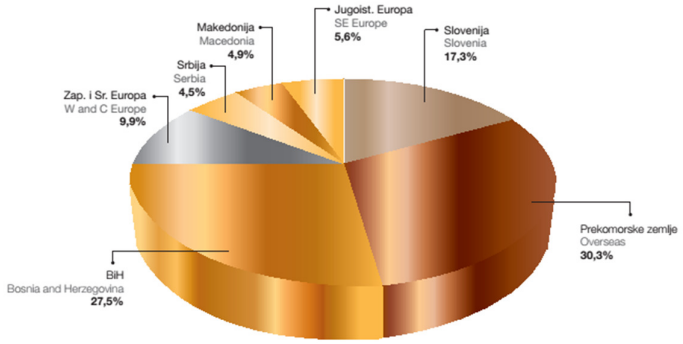
Na tržištu Hrvatske u 2014. ostvarena je prodaja od 18.352 tone, što je na razini ostvarenja iz 2013. godine. 2014. godine, zbog pada BDP-a, na konditorskom tržištu dolazi do rasta uvoza, samim time i pritiskom na snižavanje maloprodajnih cijena te povećanim ulaganjem u tržište. Unatoč tim događajima, bombonska grupa proizvoda, kakao grupa proizvoda te uslužne djelatnosti grupe Kraš, ostvarili su rast u odnosu na 2013. godinu. Jedino je u grupi proizvoda keksa i vafla zabilježen pad u odnosu na 2013. godinu.



Slika 3: Prodaja Kraš grupe

Izvor: Kraš, godišnje izvješće 2014., str. 19.

Na izvoznim tržištima je 2014. godine ostvarena prodaja od 15.831 tonu, što je 7,4% više nego prethodne godine. Ostvarena struktura prodaje ukazuje na rast izvoza putem nepovezanih društava odnosu na povezana.



Slika 4: Struktura izvoza u 2014. godini

Izvor: Kraš, godišnje izvješće 2014., str. 21.

Ostvarena prodaja povezanih društava iznosi 8.812 tona, što je za 1,2% više nego 2013. godine. Prodaja na izvoznim tržištima putem nepovezanih društava iznosi 7.019 tona, što je 16,3% više nego prethodne godine[23].

4.4.Financijski rezultati poslovanja poduzeća Kraš d.d. 2015. godine

Bilanca[24] je temeljni financijski izvještaj koji pokazuje financijski položaj društva, imovinu kojom raspolaže društvo, obveze društva i vlasničku glavnicu. Iz priložene bilance poduzeća „Kraš“ na dan 31.12.2015. vidi se da je zbroj aktive i pasive 1.055.494.782,00 kn.

Kada se gleda aktiva u taj iznos ulazi:

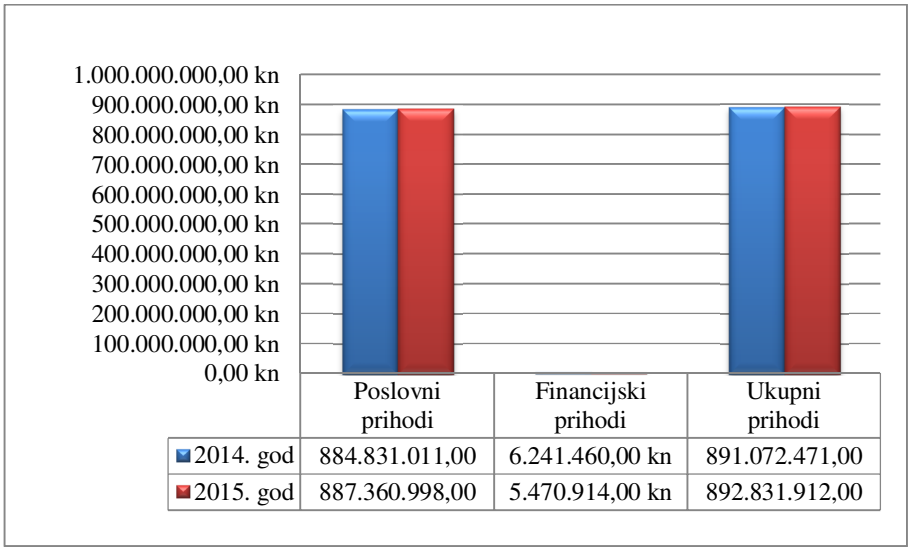
- Dugotrajna imovina u iznosu od 564.011.796,00 kn
- Kratkotrajna imovina u iznosu od 481.641.893,00 kn
- Plaćeni troškovi budućeg razdoblja i obračunati prihodi u iznosu od 9.840.913,00 kn

U slučaju pasive u taj iznos ulazi:

- Kapital i rezerve u iznosu od 562.755.153,00 kn
- Dugoročne obveze u iznosu od 132.220.701,00 kn
- Kratkoročne obveze u iznosu od 357.735.052,00 kn
- Odgođeno plaćanje troškova i prihod budućeg razdoblja u iznosu od 2.783.876,00 kn

Račun dobiti i gubitka[25] je financijski izvještaj koji pokazuje uspješnost poslovanja poduzeća kroz određeno vremensko razdoblje. Prikazuje sve prihode, rashode i ostvarene financijske rezultate tog razdoblja. Iz priloženog računa dobiti i gubitka poduzeća „Kraš“ u razdoblju od 01.01.2015. do 31.12.2015. vidljivo je da su ukupni prihodi iznosili 892.831.912,00 kn, a rashodi 876.936.427,00 kn što znači da je poduzeće poslovalo s dobitkom prije oporezivanja u iznosu od 15.895.485,00 kn. Dobitak razdoblja nakon oporezivanja iznosi 11.736.611,00 kn.

[23] Kraš d.d.: Godišnje izvješće 2014. godine, str. 18.
[24] Prilog 1: Bilanca Kraša na dan 31.12.2015. godine
[25] Prilog 3: Račun dobiti i gubitka od 01.01.2015. do 31.12.2015.

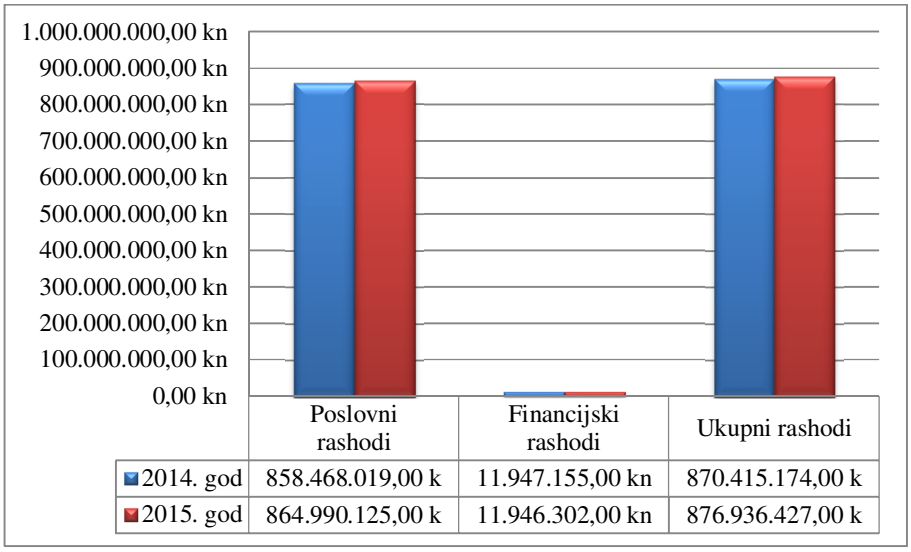


	Poslovni prihodi	Financijski prihodi	Ukupni prihodi
2014. god	884.831.011,00	6.241.460,00 kn	891.072.471,00
2015. god	887.360.998,00	5.470.914,00 kn	892.831.912,00

Grafikon 1: Prihodi 2014. i 2015. godine

Izvor: Prikaz autora prema podatcima iz računa dobiti i gubitka poduzeća Kraš d.d.

Iz grafikona 1. se vidi da su se poslovni prihodi u 2015. godini u odnosu na 2014. godinu povećali, a financijski prihodi smanjili. Ukupni prihodi su se povećali u 2015. godini u odnosu na 2014.

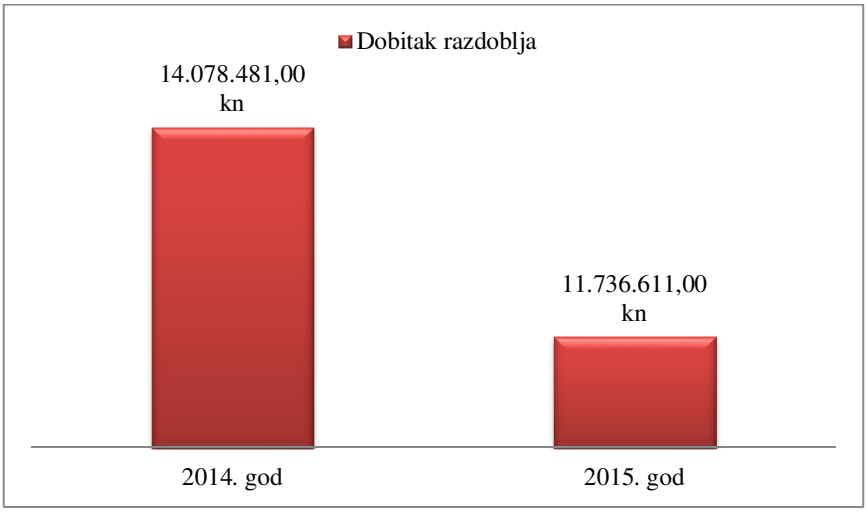


	Poslovni rashodi	Financijski rashodi	Ukupni rashodi
2014. god	858.468.019,00 k	11.947.155,00 kn	870.415.174,00 k
2015. god	864.990.125,00 k	11.946.302,00 kn	876.936.427,00 k

Grafikon 2: Rashodi 2014. i 2015. godine

Izvor: Prikaz autora prema podatcima iz računa dobiti i gubitka poduzeća Kraš d.d

Iz grafikona 2. se vidi da su se poslovni rashodi u 2015. godini u odnosu na 2014. povećali, a financijski rashodi smanjili. Ukupni rashodi su se u 2015. godini povećali.

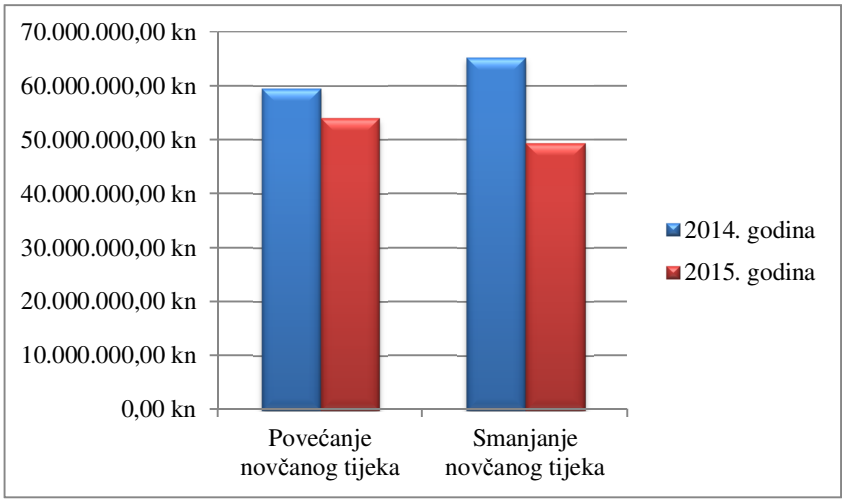


Grafikon 3: Dobitak razdoblja 2014. i 2015. godine

Izvor: Prikaz autora prema podatcima iz računa dobiti i gubitka poduzeća Kraš d.d.

Iz grafikona 3. se vidi da se ukupni dobitak nakon oporezivanja smanjio u 2015. godini u odnosu na 2014. godinu i to za 23.41.870 kuna.

Izvještaj o novčanom tijeku[26] pokazuje izvore pribavljanja i način upotrebe novca. Iz njega su vidljivi novčani tokovi nastali od poslovnih aktivnosti, investicijskih aktivnosti te financijskih aktivnosti.

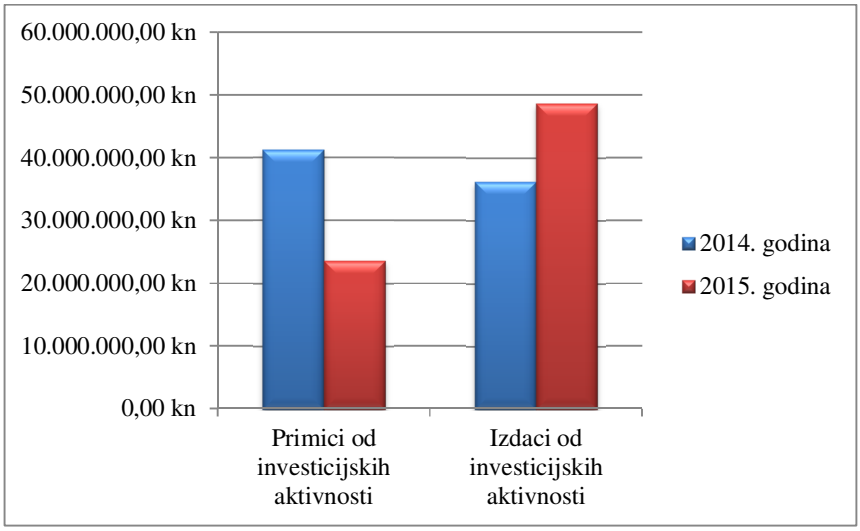


Grafikon 4: Novčani tijek od poslovnih aktivnosti 2014. i 2015. godine

Izvor: Prikaz autora prema podatcima iz izvještaja o novčanom tijeku poduzeća Kraš d.d.

[26] Prilog 4: Izvještaj o novčanom tijeku od 01.01.2015. do 31.12.2015.

Iz grafikona 4. je vidljivo da je ukupno povećanje novčanog tijeka od poslovnih aktivnosti u 2015. godini iznosilo 54.107.418,00 kn, što je manje nego prethodne godine kada je iznosilo 59.604.718,00 kn. Ukupno smanjenje novčanog tijeka od poslovnih aktivnosti je u 2015. godini iznosilo 49.462.212,00 kn, što je znatno manje nego u 2014. godini kada je iznosilo 65.313.288,00 kn. U 2015. godini zabilježeno je neto povećanje novčanog tijeka od poslovnih aktivnosti u iznosu od 4.645.206,00 kn.

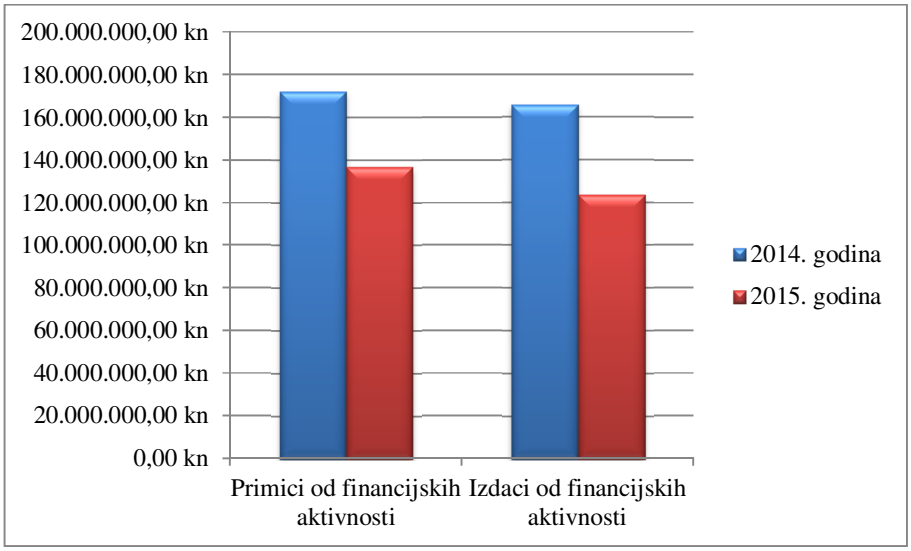


Grafikon 5: Primici i izdaci investicijskih aktivnosti 2014. i 2015. godine

Izvor: Prikaz autora prema podatcima iz izvještaja o novčanom tijeku poduzeća Kraš d.d.

Iz grafikona 5. vidljivo je da su ukupni novčani primici od investicijskih aktivnosti u 2015. godini iznosili 23.595.947,00 kn, što je manje nego u prethodnoj godini kada su iznosili 41.256.212,00 kn.Ukupni novčani izdaci od investicijskih aktivnosti u 2015. godini su iznosili 48.733.346,00 kn, što je više nego u 2014. godini kada su iznosili 36.248.775,00 kn.

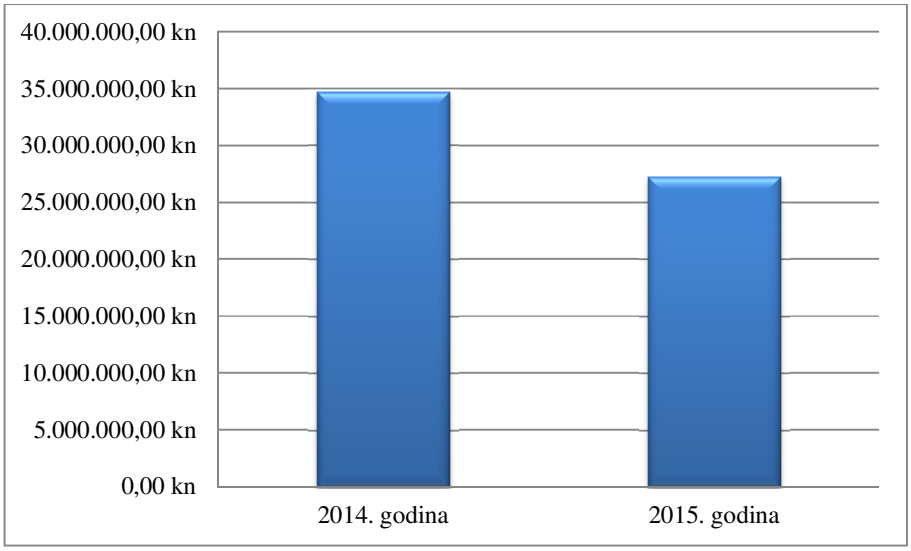
U 2015. godini zabilježeno je neto smanjenje novčanog tijeka od investicijskih aktivnosti u iznosu od 25.137.399,00 kn.



Grafikon 6: Primici i izdaci od financijskih aktivnosti 2014. i 2015. Godine

Izvor: Prikaz autora prema podatcima iz izvještaja o novčanom tijeku poduzeća Kraš d.d.

Iz grafikona 6. vidljivo je da su ukupni novčani primici od financijskih aktivnosti u 2015. godini iznosili 136.777.182,00 kn, što je manje nego u prethodnoj godini kada su iznosili 172.326.442,00 kn. Ukupni novčani izdaci od financijskih aktivnosti u 2015. godini iznose 123.750.261,00 kn, što je manje nego u 2014. godini kada je iznosilo 165.796.266,00 kn. U 2015. godini zabilježeno je neto povećanje novčanog tijeka od financijskih aktivnosti u iznosu od 13.026.921,00 kn.



Grafikon 7: Novac i novčani ekvivalenti na kraju razdoblja

Izvor: Prikaz autora prema podatcima iz izvještaja o novčanom tijeku poduzeća Kraš d.d.

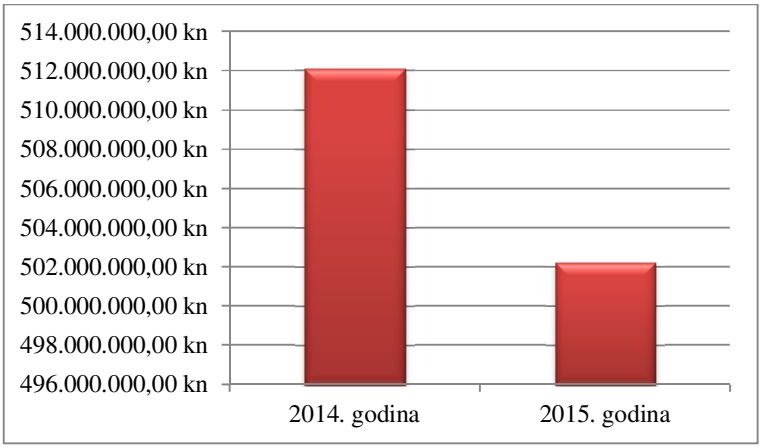
Iz priloženog grafa vidljivo je da su novac i novčani ekvivalenti u 2014. godini, kada iznose 34.715.575 kuna, veći nego u 2015. godini kada iznose 27.250.303 kune.

Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti[27] poduzeće radi kako bi se prezentirale sve komponente dobiti ili gubitka kao i komponente ostale sveobuhvatne dobiti. Promatrajući izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti te bilješke[28] uz sam izvještaj vidljivo je da su prihodi od prodaje unutar Republike Hrvatske u 2015. godini iznosili 502.235.000,00 kn. Uspoređujući to s 2014. godinom kada su prihodi od prodaje na domaćem tržištu iznosili 512.119.000,00 kn, vidljiv je nastavak trenda pada prodaje da domaćem tržištu.

Prihodi od prodaje na inozemnom tržištu iznose 348.694.000,00 kn, što bilježi rast u odnosu na 2014. godinu kada su iznosili 336.970.000,00 kn. Ukupni prihodi od prodaje su se povećali u 2015. godini.

Ostali poslovni prihodi kao što su dobici od prodaje dugotrajne imovine, prihodi od subvencija, refundacija, i naknada šteta i sl. bilježe pad u 2015. godini u odnosu na 2014.

Ukupni materijalni troškovi se povećaju u 2015. godini zbog povećanja troškova sirovina, materijala i ambalaža.

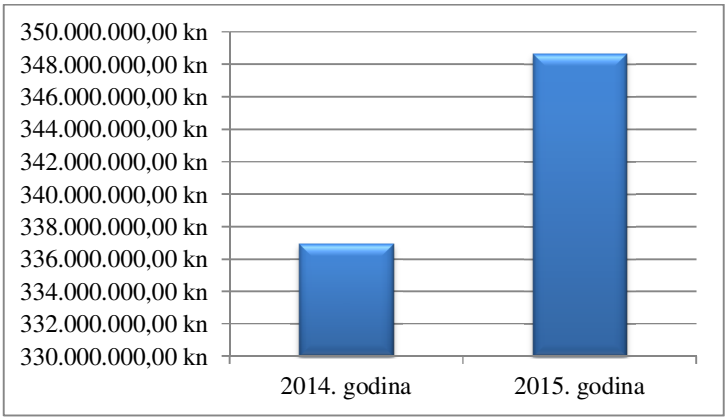


Grafikon 8: Prihodi od prodaje unutar RH u 2014. i 2015. godini

Izvor: Prikaz autora prema podatcima iz bilješki uz izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti poduzeća Kraš d.d.

Grafikon 8. prikazuje pad prihoda od prodaje na domaćem tržištu u 2015. godini u odnosu na 2014. godinu i to za 9.884.000,00 kuna.

[27] Prilog 5: Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti za 2015. godinu
[28] Prilog 6: Bilješke uz izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti



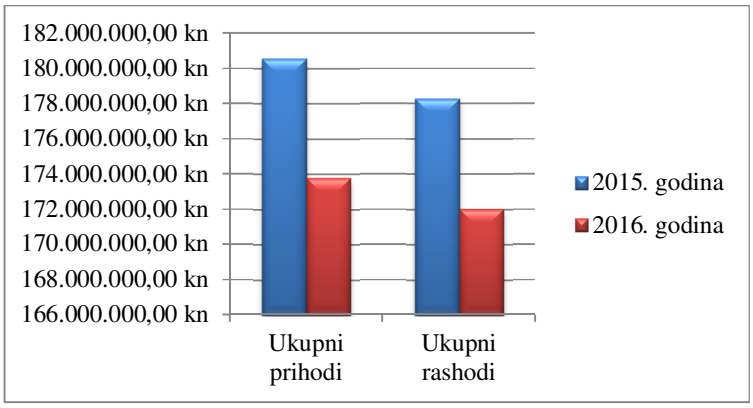
Grafikon 9: Prihodi od prodaje u inozemstvu 2014. i 2015. godine

Izvor: Prikaz autora prema podatcima iz bilješki uz izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti poduzeća Kraš d.d.

Iz grafikona 9. vidljivo je da prihodi od prodaje u inozemstvu bilježe rast i to za 11.724.000 kuna.

4.5.Financijski rezultati prvog tromjesečja 2016. godine

Iz računa dobiti i gubitka[29] prvog tromjesečja 2016. godine vidi se da je Kraš d.d. ostvario ukupne prihode u iznosu od 199,4 milijuna kuna. Prihodi od prodaje ostvareni su u iznosu od 196,4 milijuna kuna, pri čemu su prihodi od prodaje na domaćem tržištu ostvareni u iznosu od 101,6 milijuna kuna, a prihodi od prodaje u inozemstvu u iznosu od 94,8 milijuna kuna. Ukupni rashodi u razdoblju prvog tromjesečja 2016. godine ostvareni su u iznosu od 197,7 milijuna kuna.



Grafikon 10: Prihodi i rashodi prvog tromjesečja 2015. i 2016 godine

Izvor: Prikaz autora prema podatcima iz računa dobiti i gubitka prvog tromjesečja 2016. godine poduzeća Kraš d.d.

[29] Prilog 7: Račun dobiti i gubitka prvog tromjesečja 2016. godine

Grafikon 10. pokazuje da su u prvom tromjesečju 2016. godine ukupni prihodi zabilježili pad od 3,8% u odnosu na isto razdoblje prošle godine, dok su ukupni rashodi pali za 3,5%. Ostvarena je neto dobit od 1,2 milijuna kuna. Fiksne obveze prema dospjelim anuitetima podmirene su na vrijeme, a obveze prema dobavljačima usklađene su s tekućim priljevom.[30]

4.6. Analiza Kraša putem financijskih pokazatelja

4.6.1. Pokazatelji profitabilnosti

*Brutoprofitna marža = Bruto dobit/Prihod od prodaje *100*
Bruto profitna marža = 338300000/887.360.998 * 100 = 38,12%
Nakon što se podmire troškovi za prodano, poduzeću ostaje 38,12% prihoda za pokriće troškova uprave i prodaje, troškova financiranja, poreza na dobitak i dobitka nakon oporezivanja.

*Profitna marža prije oporezivanja = Dobitak prije poreza/Prihod od prodaje*100*
Profitna marža prije oporezivanja = 15.895.485/887.360.998*100 = 1,79%
Poduzeću ostaje 1,79% prihoda za pokriće poreza na dobitak i dobitka nakon oporezivanja.

*Neto profitna marža = Dobitak poslije poreza/Prihod od prodaje*100*
Neto profitna marža = 11.736.611/887.360.998*100= 1,32%
Nakon podmirenja svih troškova i poreza na dobitak Krašu ostaje 1,32% prihoda koje poduzeće može podijeliti vlasnicima ili reinvestirati u poslovanje.

4.6.2. Pokazatelji povrata na investirano

*Povrat na ukupni kapital(ROA) = Operativni dobitak/Ukupna aktiva*100*
ROA = 40.042.525/1.055.494.782 = 3,79%
Povrat na ukupni kapital nam pokazuje da je na 100 kuna investiranih u aktivu ostvareno 3,79 kuna operativnog dobitka.

[30] Kraš, financijski izvještaj za razdoblje I-III 2016. godine, str. 11.

*Povrat na investirani kapital = Dobitak poslije oporezivanja/Ukupni vlastiti kapital*100*

Povrat na investirani kapital = 11.736.611/562.755.153= 2,09%

Iz 100 kuna uloženog vlastitog kapitala je proizašlo 2,09 kuna dobitka nakon oporezivanja koji će se rasporediti na pričuve, dividendu i zadržani dobitak.

4.6.3. Pokazatelji likvidnosti i solventnosti

Koeficijent opće likvidnosti = Kratkotrajna imovina / Kratkotrajne obveze

Koeficijent opće likvidnosti = 481.641.893 / 357.735.052 = 1,35

S obzirom da je koeficijent opće likvidnosti jednak 1,35, ne bi trebalo biti problema s podmirivanjem obveza. S obzirom da je pokazatelj manji od 2, sigurnost u podmirivanje obveza nije garantirana.

Koeficijent ubrzane likvidnosti = (Kratkotrajnaimovina – zalihe) / Kratkoročne obveze

Koeficijent ubrzane likvidnosti = (481.641.893 - 90.425.643) / 357.735.052 = 1,09

Koeficijent ubrzane likvidnosti iznosi 1,09, što je veće od 1, pa se može zaključiti da poduzeće u vrlo kratkom roku može podmiriti potrebe za gotovinom i osigurati određenu količinu novca.

Radno raspoloživi kapital = Kratkoročna imovina – Kratkoročne obveze

Radno raspoloživi kapital = 481.641.893 – 357.735.052 = 123.906.841

Radno raspoloživi kapital je pozitivan i iznosi 123.906.841 kn. Može se zaključiti da Kraš ne treba osiguravati dodatne izvore sredstava jer ima novac za udovoljavanje tekućim obvezama i neočekivanim novčanim izdacima.

*Stupanj zaduženosti = (Ukupne obveze / Ukupna aktiva)*100*

Stupanj zaduženosti = (489.955.753 / 1.055.494.782) * 100 = 46,42%

Stupanj zaduženosti iznosi 46,42% te je u granicama optimalnosti što znači da je poduzeće Kraš sposobno da pokrije svoje obveze prema kreditorima i investitorima.

*Odnos ukupnih obveza i glavnice = (Ukupne obveze / Vlasnička glavnica)*100*

Odnos ukupnih obveza i glavnice = 489.955.753 / 562.755.153 * 100 = 87,06%

Odnos duga i glavnice iznosi 87,06% što znači da se dug i glavnica odnose kao 87:1 te je to prihvatljiv odnos jer pokazuje da društvo nije prezaduženo.

4.6.4. Pokazatelji efikasnosti investiranja dioničara u poduzeće Kraš

Zarada po dionici = Dobitak nakon oporezivanja / Broj običnih dionica

Zarada po dionici = 11.736.611 / 1.369.484 = 8,57

Zarada po dionici poduzeća Kraš iznosi 8,57 kuna.

Odnos cijene prema zaradi dionice = Tržišna cijena po dionici / Zarada po dionici

Cijena/Zarada po dionici = 504,01 / 8,57 = 58,81

Potencijalni kupac dionice Kraš vratio bi investiciju u roku 58,81 godine, ali ako se u međuvremenu ne dogodi porast/pad cijene dionice.

5. ZAKLJUČAK

Na temelju ovog završnog rada može se zaključiti kako je prije svakog analiziranja poslovanja i poslovnih rezultata nekog poduzeća potrebno biti upoznat s poslovnim izvještajima i stavkama koje se nalaze u tim izvještajima. Potrebno je poznavati osnovne kategorije prihoda i rashoda te mjera za analizu uspješnosti poslovanja.

Osnovne mjere za analizu uspješnosti poslovanja kao su: horizontalna analiza, vertikalna analiza, analiza trenda i analiza putem pokazatelja. Te analize daju mogućnost uspoređivanja poslovnih rezultata tijekom više godina. Korisnicima pokazuju posluje li poduzeće s dobitkom ili gubitkom, podmiruje li svoje obveze na vrijeme, postoji li zarada dioničarima i sl.

Kada je riječ o uspješnosti poslovanja poduzeća „Kraš“ može se zaključiti da je poduzeće u 2015. godini poslovalo uspješno, s profitom, na vrijeme podmirujući svoje obveze. Iako uspješno, u usporedbi s prethodnom godinom, poduzeće je poslovalo lošije. Razlozi tome mogu se pronaći u povećanju rashoda koji se pojavljuju zbog poskupljenja osnovnih sirovina i materijala potrebnih za proizvodnju. Također, razlog je i loše gospodarsko stanje u Republici Hrvatskoj, uvoz inozemnih konditorskih proizvoda i pritisak na snižavanje cijene što utječe na smanjenu prodaju na domaćem tržištu. Prodaja na inozemnom tržištu bilježi trend rasta.

S obzirom na to da je dobitak 2015. godine manji nego prethodne godine, može se zaključiti da je i zarada po dionici manja u 2015. godini.

“Kraš“ u prvom tromjesečju 2016. godine posluje s dobitkom, ali manjim nego u istom razdoblju prethodne godine. Može se zaključiti da se trend pada prihoda na domaćem tržištu nastavlja i u 2016. godini.

LITERATURA

Knjige:

- Belak, V. (1995.): Menadžersko računovodstvo, RRiF plus, Zagreb
- Belak, V. (2006): Profesionalno računovodstvo prema MSFI i hrvatskim poreznim propisima, Zgombić&Partneri , Zagreb
- Gulin, D. i suradnici (2001): Računovodstvo trgovačkih društava uz primjenu Međunarodnih računovodstvenih standarda i poreznih propisa, HZRiF, Zagreb, 2001.
- Pavić, I., Benić, Đ., Hashi, I. (2009): Mikroekonomija, Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet u Splitu.
- Vidučić, Lj. (2001): Financijski menadžment, RRiF, Zagreb.
- Žager, K., Žager, L. (1999.): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb.

Internet:

- Kraš d.d.
  Online URL: http://www.kras.hr/hr/naslovnica
- Kraš d.d. – financijski izvještaji
  Online URL: http://www.kras.hr/hr/kako_poslujemo
- Poslovni dnevnik
  Online URL: http://www.poslovni.hr/
- Pervan, I. (2014): Menadžersko računovodstvo I, skripta, Ekonomski fakultet u Splitu
  Online URL: http://www.efst.unist.hr/interno/index.php?materijali=1&predmet=2
- RRIF
  Online url: http://www.rrif.hr/
- Wikipedia – online enciklopedija
  Online URL: https://bs.wikipedia.org/wiki/Po%C4%8Detna_strana

PRILOZI

Prilog 1: Bilanca Kraša na dan 31.12.2015. godine

BILANCA
stanje na dan 31.12.2015.

Obveznik: KRAŠ d.d. Zagreb

Naziv pozicije	AOP oznaka	Prethodna godina (neto)	Tekuća godina (neto)
1	2	3	4
A) POTRAŽIVANJA ZA UPISANI A NEUPLAĆENI KAPITAL	**001**	0	0
B) DUGOTRAJNA IMOVINA (003+010+020+029+033)	**002**	569.471.744	564.011.976
I. NEMATERIJALNA IMOVINA (004 do 009)	**003**	275.047	277.540
1. Izdaci za razvoj	**004**	0	0
2. Koncesije, patenti, licencije, robne i uslužne marke, softver i ostala prava	**005**	266.759	277.540
3. Goodwill	**006**	0	0
4. Predujmovi za nabavu nematerijalne imovine	**007**	0	0
5. Nematerijalna imovina u pripremi	**008**	8.288	0
6. Ostala nematerijalna imovina	**009**	0	0
II. MATERIJALNA IMOVINA (011 do 019)	**010**	394.242.835	404.430.507
1. Zemljište	**011**	67.900.565	67.900.565
2. Građevinski objekti	**012**	196.675.758	186.331.424
3. Postrojenja i oprema	**013**	77.173.279	91.604.271
4. Alati, pogonski inventar i transportna imovina	**014**	16.408.666	12.891.494
5. Biološka imovina	**015**	1.614.637	1.696.189
6. Predujmovi za materijalnu imovinu	**016**	3.443.871	610.182
7. Materijalna imovina u pripremi	**017**	7.023.499	20.234.911
8. Ostala materijalna imovina	**018**	2.190.576	1.697.310
9. Ulaganje u nekretnine	**019**	21.811.984	21.464.161
III. DUGOTRAJNA FINANCIJSKA IMOVINA (021 do 028)	**020**	172.052.011	156.405.909
1. Udjeli (dionice) kod povezanih poduzetnika	**021**	85.675.822	85.675.822
2. Dani zajmovi povezanim poduzetnicima	**022**	3.390.921	0
3. Sudjelujući interesi (udjeli)	**023**	10.416.285	10.447.938
4. Zajmovi dani poduzetnicima u kojima postoje sudjelujući interesi	**024**	0	0
5. Ulaganja u vrijednosne papire	**025**	289.112	289.112
6. Dani zajmovi, depoziti i slično	**026**	67.671.123	54.830.468
7. Ostala dugotrajna financijska imovina	**027**	4.608.748	5.162.569
8. Ulaganja koja se obračunavaju metodom udjela	**028**	0	0
IV. POTRAŽIVANJA (030 do 032)	**029**	0	0
1. Potraživanja od povezanih poduzetnika	**030**	0	0
2. Potraživanja po osnovi prodaje na kredit	**031**	0	0
3. Ostala potraživanja	**032**	0	0
V. ODGOĐENA POREZNA IMOVINA	**033**	2.901.851	2.898.020
C) KRATKOTRAJNA IMOVINA (035+043+050+058)	**034**	469.865.863	481.641.893
I. ZALIHE (036 do 042)	**035**	78.101.896	90.425.643
1. Sirovine i materijal	**036**	50.120.084	57.226.111
2. Proizvodnja u tijeku	**037**	0	0
3. Gotovi proizvodi	**038**	20.388.003	23.584.985
4. Trgovačka roba	**039**	6.162.796	7.990.614
5. Predujmovi za zalihe	**040**	232.110	633.446
6. Dugotrajna imovina namijenjena prodaji	**041**	0	0
7. Biološka imovina	**042**	1.198.903	990.487
II. POTRAŽIVANJA (044 do 049)	**043**	335.697.378	346.559.919
1. Potraživanja od povezanih poduzetnika	**044**	127.206.091	142.026.344
2. Potraživanja od kupaca	**045**	198.222.530	191.006.848
3. Potraživanja od sudjelujućih poduzetnika	**046**	0	3.081
4. Potraživanja od zaposlenika i članova poduzetnika	**047**	343.109	315.288
5. Potraživanja od države i drugih institucija	**048**	559.444	1.775.570
6. Ostala potraživanja	**049**	9.366.204	11.432.788
III. KRATKOTRAJNA FINANCIJSKA IMOVINA (051 do 057)	**050**	21.351.014	17.406.028
1. Udjeli (dionice) kod povezanih poduzetnika	**051**	0	0
2. Dani zajmovi povezanim poduzetnicima	**052**	3.390.921	3.379.226
3. Sudjelujući interesi (udjeli)	**053**	0	0
4. Zajmovi dani poduzetnicima u kojima postoje sudjelujući interesi	**054**	0	0
5. Ulaganja u vrijednosne papire	**055**	1.800.000	1.800.000
6. Dani zajmovi, depoziti i slično	**056**	16.076.038	12.142.284
7. Ostala financijska imovina	**057**	84.055	84.518
IV. NOVAC U BANCI I BLAGAJNI	**058**	34.715.575	27.250.303
D) PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA I OBRAČUNATI PRIHODI	**059**	14.418.471	9.840.913
E) UKUPNO AKTIVA (001+002+034+059)	**060**	1.053.756.078	1.055.494.782
F) IZVANBILANČNI ZAPISI	**061**	20.631.897	20.626.222

Prilog 2: Bilanca Kraša na dan 31.12.2015. godine

PASIVA			
A) KAPITAL I REZERVE (063+064+065+071+072+075+078)	**062**	568.904.178	562.755.153
I. TEMELJNI (UPISANI) KAPITAL	**063**	549.448.400	549.448.400
II. KAPITALNE REZERVE	**064**	-19.946.123	-19.881.893
III. REZERVE IZ DOBITI (066+067-068+069+070)	**065**	25.736.124	26.440.048
1. Zakonske rezerve	**066**	25.736.124	26.440.048
2. Rezerve za vlastite dionice	**067**	23.059.276	28.024.368
3. Vlastite dionice i udjeli (odbitna stavka)	**068**	23.059.276	28.024.368
4. Statutarne rezerve	**069**	0	0
5. Ostale rezerve	**070**	0	0
IV. REVALORIZACIJSKE REZERVE	**071**	876.098	891.420
V. ZADRŽANA DOBIT ILI PRENESENI GUBITAK (073-074)	**072**	-1.288.802	-5.879.433
1. Zadržana dobit	**073**	0	0
2. Preneseni gubitak	**074**	1.288.802	5.879.433
VI. DOBIT ILI GUBITAK POSLOVNE GODINE (076-077)	**075**	14.078.481	11.736.611
1. Dobit poslovne godine	**076**	14.078.481	11.736.611
2. Gubitak poslovne godine	**077**	0	0
VII. MANJINSKI INTERES	**078**	0	0
B) REZERVIRANJA (080 do 082)	**079**	0	0
1. Rezerviranja za mirovine, otpremnine i slične obveze	**080**	0	0
2. Rezerviranja za porezne obveze	**081**	0	0
3. Druga rezerviranja	**082**	0	0
C) DUGOROČNE OBVEZE (084 do 092)	**083**	128.802.855	132.220.701
1. Obveze prema povezanim poduzetnicima	**084**	0	0
2. Obveze za zajmove, depozite i slično	**085**	0	0
3. Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama	**086**	88.043.154	86.411.325
4. Obveze za predujmove	**087**	0	644.042
5. Obveze prema dobavljačima	**088**	0	0
6. Obveze po vrijednosnim papirima	**089**	0	0
7. Obveze prema poduzetnicima u kojima postoje sudjelujući interesi	**090**	38.938.227	43.567.280
8. Ostale dugoročne obveze	**091**	1.821.474	1.598.054
9. Odgođena porezna obveza	**092**	0	0
D) KRATKOROČNE OBVEZE (094 do 105)	**093**	352.342.068	357.735.052
1. Obveze prema povezanim poduzetnicima	**094**	39.445.751	26.432.745
2. Obveze za zajmove, depozite i slično	**095**	2.811.778	3.300.000
3. Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama	**096**	43.094.660	53.640.169
4. Obveze za predujmove	**097**	38.369	150.808
5. Obveze prema dobavljačima	**098**	110.447.532	108.324.620
6. Obveze po vrijednosnim papirima	**099**	0	0
7. Obveze prema poduzetnicima u kojima postoje sudjelujući interesi	**100**	120.263.162	136.818.538
8. Obveze prema zaposlenicima	**101**	9.112.402	8.104.583
9. Obveze za poreze, doprinose i slična davanja	**102**	16.902.259	13.147.122
10. Obveze s osnove udjela u rezultatu	**103**	922.521	1.053.669
11. Obveze po osnovi dugotrajne imovine namijenjene prodaji	**104**	0	0
12. Ostale kratkoročne obveze	**105**	9.303.634	6.762.798
E) ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I PRIHOD BUDUĆEGA RAZDOBLJA	**106**	3.706.977	2.783.876
F) UKUPNO – PASIVA (062+079+083+093+106)	**107**	1.053.756.078	1.055.494.782
G) IZVANBILANČNI ZAPISI	**108**	20.631.897	20.626.222
DODATAK BILANCI (popunjava poduzetnik koji sastavlja konsolidirani godišnji financijski izvještaj)			
A) KAPITAL I REZERVE			
1. Pripisano imateljima kapitala matice	**109**		
2. Pripisano manjinskom interesu	**110**		

Prilog 3: Račun dobiti i gubitka od 01.01.2015. do 31.12.2015.

RAČUN DOBITI I GUBITKA
u razdoblju 01.01.2015. do 31.12.2015.

Obveznik: KRAŠ d.d. Zagreb

Naziv pozicije	AOP oznaka	Prethodna godina	Tekuća godina
1	2	3	4
I. POSLOVNI PRIHODI (112+113)	**111**	884.831.011	887.360.998
1. Prihodi od prodaje	**112**	863.228.377	867.150.046
2. Ostali poslovni prihodi	**113**	21.602.634	20.210.952
II. POSLOVNI RASHODI (115+116+120+124+125+126+129+130)	**114**	858.468.019	864.990.125
1. Promjene vrijednosti zaliha proizvodnje u tijeku i gotovih proizvoda	**115**	-2.874.614	-2.967.574
2. Materijalni troškovi (117 do 119)	**116**	599.820.027	613.047.837
a) Troškovi sirovina i materijala	**117**	351.744.296	369.110.200
b) Troškovi prodane robe	**118**	158.339.555	152.694.635
c) Ostali vanjski troškovi	**119**	89.736.176	91.243.002
3. Troškovi osoblja (121 do 123)	**120**	180.472.865	187.751.120
a) Neto plaće i nadnice	**121**	106.330.316	112.294.357
b) Troškovi poreza i doprinosa iz plaća	**122**	48.383.031	48.127.398
c) Doprinosi na plaće	**123**	25.759.518	27.329.365
4. Amortizacija	**124**	36.169.783	34.557.475
5. Ostali troškovi	**125**	35.507.231	30.872.099
6. Vrijednosno usklađivanje (127+128)	**126**	7.299	0
a) dugotrajne imovine (osim financijske imovine)	**127**	0	0
b) kratkotrajne imovine (osim financijske imovine)	**128**	7.299	0
7. Rezerviranja	**129**	0	0
8. Ostali poslovni rashodi	**130**	9.365.428	1.729.168
III. FINANCIJSKI PRIHODI (132 do 136)	**131**	6.241.460	5.470.914
1. Kamate, tečajne razlike, dividende i slični prihodi iz odnosa s	**132**	2.695.205	1.582.092
2. Kamate, tečajne razlike, dividende, slični prihodi iz odnosa s	**133**	3.303.156	3.374.624
3. Dio prihoda od pridruženih poduzetnika i sudjelujućih interesa	**134**	0	0
4. Nerealizirani dobici (prihodi) od financijske imovine	**135**	0	0
5. Ostali financijski prihodi	**136**	243.099	514.198
IV. FINANCIJSKI RASHODI (138 do 141)	**137**	11.947.155	11.946.302
1. Kamate, tečajne razlike i drugi rashodi s povezanim poduzetnicima	**138**	9.679	408.419
2. Kamate, tečajne razlike i drugi rashodi iz odnosa s nepovezanim	**139**	11.852.590	11.536.976
3. Nerealizirani gubici (rashodi) od financijske imovine	**140**	0	0
4. Ostali financijski rashodi	**141**	84.886	907
V. UDIO U DOBITI OD PRIDRUŽENIH PODUZETNIKA	**142**	0	0
VI. UDIO U GUBITKU OD PRIDRUŽENIH PODUZETNIKA	**143**	0	0
VII. IZVANREDNI - OSTALI PRIHODI	**144**	0	0
VIII. IZVANREDNI - OSTALI RASHODI	**145**	0	0
IX. UKUPNI PRIHODI (111+131+142 + 144)	**146**	891.072.471	892.831.912
X. UKUPNI RASHODI (114+137+143 + 145)	**147**	870.415.174	876.936.427
XI. DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA (146-147)	**148**	20.657.297	15.895.485
1. Dobit prije oporezivanja (146-147)	**149**	20.657.297	15.895.485
2. Gubitak prije oporezivanja (147-146)	**150**	0	0
XII. POREZ NA DOBIT	**151**	6.578.816	4.158.874
XIII. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA (148-151)	**152**	14.078.481	11.736.611
1. Dobit razdoblja (149-151)	**153**	14.078.481	11.736.611
2. Gubitak razdoblja (151-148)	**154**	0	0
DODATAK RDG-u (popunjava poduzetnik koji sastavlja konsolidirani godišnji financijski izvještaj)			
XIV. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA			
1. Pripisana imateljima kapitala matice	**155**	0	0
2. Pripisana manjinskom interesu	**156**	0	0

Prilog 4: Izvještaj o novčanom tijeku od 01.01.2015. do 31.12.2015.

IZVJESTAJ O NOVCANOM TIJEKU - Indirektna metoda
u razdoblju 01.01.2015. do 31.12.2015.

Obveznik: KRAŠ d.d. Zagreb

Naziv pozicije	AOP oznaka	Prethodna godina	Tekuća godina
1	2	3	4
NOVČANI TIJEK OD POSLOVNIH AKTIVNOSTI			
1. Dobit prije poreza	001	20.657.297	15.895.485
2. Amortizacija	002	36.169.783	34.557.475
3. Povećanje kratkoročnih obveza	003	2.777.638	0
4. Smanjenje kratkotrajnih potraživanja	004	0	0
5. Smanjenje zaliha	005	0	0
6. Ostalo povećanje novčanog tijeka	006	0	3.654.458
I. Ukupno povećanje novčanog tijeka od poslovnih aktivnosti (001 do 006)	007	59.604.718	54.107.418
1. Smanjenje kratkoročnih obveza	008	0	22.532.674
2. Povećanje kratkotrajnih potraživanja	009	40.748.369	10.862.540
3. Povećanje zaliha	010	1.747.368	12.323.748
4. Ostalo smanjenje novčanog tijeka	011	22.817.551	3.743.250
II. Ukupno smanjenje novčanog tijeka od poslovnih aktivnosti (008 do 011)	012	65.313.288	49.462.212
A1) NETO POVEĆANJE NOVČANOG TIJEKA OD POSLOVNIH	013	0	4.645.206
A2) NETO SMANJENJE NOVČANOG TIJEKA OD POSLOVNIH	014	5.708.570	0
NOVČANI TIJEK OD INVESTICIJSKIH AKTIVNOSTI			
1. Novčani primici od prodaje dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine	015	4.116.637	3.419.384
2. Novčani primici od prodaje vlasničkih i dužničkih instrumenata	016	0	0
3. Novčani primici od kamata	017	0	0
4. Novčani primici od dividendi	018	0	0
5. Ostali novčani primici od investicijskih aktivnosti	019	37.139.575	20.176.563
III. Ukupno novčani primici od investicijskih aktivnosti (015 do 019)	020	41.256.212	23.595.947
1. Novčani izdaci za kupnju dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine	021	29.863.143	48.167.025
2. Novčani izdaci za stjecanje vlasničkih i dužničkih financijskih instrumenata	022	0	0
3. Ostali novčani izdaci od investicijskih aktivnosti	023	6.385.632	566.321
IV. Ukupno novčani izdaci od investicijskih aktivnosti (021 do 023)	024	36.248.775	48.733.346
B1) NETO POVEĆANJE NOVČANOG TIJEKA OD INVESTICIJSKIH	025	5.007.437	0
B2) NETO SMANJENJE NOVČANOG TIJEKA OD INVESTICIJSKIH	026	0	25.137.399
NOVČANI TIJEK OD FINANCIJSKIH AKTIVNOSTI			
1. Novčani primici od izdavanja vlasničkih i dužničkih financijskih instrumenata	027	0	0
2. Novčani primici od glavnice kredita, zadužnica, pozajmica i drugih posudbi	028	172.326.442	136.116.627
3. Ostali primici od financijskih aktivnosti	029	0	660.555
V. Ukupno novčani primici od financijskih aktivnosti (027 do 029)	030	172.326.442	136.777.182
1. Novčani izdaci za otplatu glavnice kredita i obveznica	031	148.733.195	105.179.526
2. Novčani izdaci za isplatu dividendi	032	0	13.120.060
3. Novčani izdaci za financijski najam	033	14.356	0
4. Novčani izdaci za otkup vlastitih dionica	034	16.772.198	5.196.522
5. Ostali novčani izdaci od financijskih aktivnosti	035	276.517	254.153
VI. Ukupno novčani izdaci od financijskih aktivnosti (031 do 035)	036	165.796.266	123.750.261
C1) NETO POVEĆANJE NOVČANOG TIJEKA OD FINANCIJSKIH	037	6.530.176	13.026.921
C2) NETO SMANJENJE NOVČANOG TIJEKA OD FINANCIJSKIH	038	0	0
Ukupno povećanje novčanog tijeka (013 – 014 + 025 – 026 + 037 – 038)	039	5.829.043	0
Ukupno smanjenje novčanog tijeka (014 – 013 + 026 – 025 + 038 – 037)	040	0	7.465.272
Novac i novčani ekvivalenti na početku razdoblja	041	28.886.532	34.715.575
Povećanje novca i novčanih ekvivalenata	042	5.829.043	0
Smanjenje novca i novčanih ekvivalenata	043		7.465.272
Novac i novčani ekvivalenti na kraju razdoblja	044	34.715.575	27.250.303

Prilog 5: Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti za 2015. godinu

KRAŠ d.d., Zagreb
IZVJEŠTAJ O SVEOBUHVATNOJ DOBITI
za godinu koja je završila 31. prosinca 2015.

POZICIJA	Bilješka	2015.	2014.
		HRK'000	HRK'000
POSLOVNI PRIHODI			
Prihodi od prodaje	3.	867.150	863.229
Ostali poslovni prihodi	4.	20.211	21.602
Ukupno poslovni prihodi		**887.361**	**884.831**
POSLOVNI RASHODI			
Promjene vrijednosti zaliha proizvodnje u tijeku i gotovih proizvoda	5.	2.968	2.875
Materijalni troškovi	6.	(369.110)	(351.744)
Troškovi prodane robe	7.	(152.695)	(158.340)
Troškovi usluga	8.	(91.243)	(89.737)
Troškovi osoblja	9.	(187.751)	(180.473)
Amortizacija	10.	(34.558)	(36.170)
Vrijednosno usklađenje		0	(7)
Ostali troškovi poslovanja	11.	(32.601)	(44.872)
Ukupno poslovni rashodi		**(864.990)**	**(858.468)**
FINANCIJSKI PRIHODI	12.	5.063	6.231
FINANCIJSKI RASHODI	13.	(11.538)	(11.937)
UKUPNO PRIHODI		**892.832**	**891.072**
UKUPNO RASHODI		**(876.936)**	**(870.415)**
Dobit prije oporezivanja		**15.896**	**20.657**
Porez na dobit	14.	(4.159)	(6.579)
DOBIT TEKUĆE GODINE		**11.737**	**14.078**
OSTALA SVEOBUHVATNA DOBIT	15.		
Dobit s osnove ponovnog vrednovanja financijske imovine raspoložive za prodaju		18	429
Tečajne razlike iz preračuna inozemnog poslovanja		0	56
Ukupno stavke koje će se prenijeti u račun dobiti i gubitka		18	485
POREZ NA OSTALU SVEOBUHVATNU DOBIT		(3)	(97)
NETO OSTALA SVEOBUHVATNA DOBIT/GUBITAK RAZDOBLJA		**15**	**388**
UKUPNO SVEOBUHVATNA DOBIT		**11.749**	**14.466**
Zarada po dionici (iznos u HRK)	31.	**8,57**	**10,87**

Prilog 6: Bilješke uz izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti

BILJEŠKE UZ IZVJEŠTAJ O SVEOBUHVATNOJ DOBITI

3. PRIHODI OD PRODAJE

OPIS	2015.	2014.
	HRK'000	HRK'000
Prihodi od prodaje u zemlji	502.235	512.119
Prihodi od prodaje u inozemstvu	348.694	336.970
Ostali prihodi od prodaje	16.221	14.140
UKUPNO	**867.150**	**863.229**

4. OSTALI POSLOVNI PRIHODI

OPIS	2015.	2014.
	HRK'000	HRK'000
Dobici od prodaje dugotrajne imovine	10.453	13.618
Prihodi od subvencija, refundacija i naknada šteta	2.895	1.619
Ostali nespecificirani poslovni prihodi	6.863	6.365
UKUPNO	**20.211**	**21.602**

5. PROMJENA VRIJEDNOSTI ZALIHA PROIZVODNJE U TIJEKU I GOTOVIH PROIZVODA

Povećanje vrijednosti zaliha iskazano u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti za 2015. godinu u iznosu od 2.968 tisuća kuna (2014. godine iskazano je povećanje vrijednosti zaliha u iznosu od 2.875 tisuća kuna) predstavlja dio troškova nastalih tijekom razdoblja, a koji nisu priznati kao rashod već su kapitalizirani kao zaliha u okviru kratkotrajne imovine.

6. MATERIJALNI TROŠKOVI

OPIS	2015.	2014.
	HRK'000	HRK'000
Utrošene sirovine i materijal, ambalaža	347.758	328.408
Utrošena energija	20.182	21.380
Sitan inventar	1.170	1.956
UKUPNO	**369.110**	**351.744**

7. TROŠKOVI PRODANE ROBE

Troškovi prodane robe iskazani su u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti za 2015. godinu u iznosu od 152.695 tisuća kuna (2014. godine u iznosu od 158.340 tisuća kuna).

Prilog 7: Račun dobiti i gubitka za prvo tromjesečje 2016. godine

RAČUN DOBITI I GUBITKA
u razdoblju 01.01.2016. do 31.03.2016.

Obveznik: KRAŠ d.d. Zagreb

Naziv pozicije	AOP oznaka	Prethodno razdoblje		Tekuće razdoblje	
		Kumulativno	Tromjesečje	Kumulativno	Tromjesečje
1	2	3	4	5	6
I. POSLOVNI PRIHODI (112+113)	**111**	178.014.637	178.014.637	171.848.572	171.848.572
1. Prihodi od prodaje	**112**	175.541.333	175.541.333	170.567.360	170.567.360
2. Ostali poslovni prihodi	**113**	2.473.304	2.473.304	1.281.212	1.281.212
II. POSLOVNI RASHODI (115+116+120+124+125+126+129+130)	**114**	175.100.799	175.100.799	167.206.874	167.206.874
1. Promjene vrijednosti zaliha proizvodnje u tijeku i gotovih proizvoda	**115**	-43.282.273	-43.282.273	-33.419.935	-33.419.935
2. Materijalni troškovi (117 do 119)	**116**	156.757.258	156.757.258	138.501.905	138.501.905
a) Troškovi sirovina i materijala	**117**	111.029.814	111.029.814	99.641.728	99.641.728
b) Troškovi prodane robe	**118**	29.506.046	29.506.046	26.634.420	26.634.420
c) Ostali vanjski troškovi	**119**	16.221.398	16.221.398	12.225.757	12.225.757
3. Troškovi osoblja (121 do 123)	**120**	46.098.848	46.098.848	46.315.715	46.315.715
a) Neto plaće i nadnice	**121**	27.522.201	27.522.201	27.744.760	27.744.760
b) Troškovi poreza i doprinosa iz plaća	**122**	11.832.706	11.832.706	11.859.296	11.859.296
c) Doprinosi na plaće	**123**	6.743.941	6.743.941	6.711.659	6.711.659
4. Amortizacija	**124**	8.570.945	8.570.945	8.887.825	8.887.825
5. Ostali troškovi	**125**	6.657.899	6.657.899	6.293.692	6.293.692
6. Vrijednosno usklađivanje (127+128)	**126**	0	0	0	0
a) dugotrajne imovine (osim financijske imovine)	**127**	0	0	0	0
b) kratkotrajne imovine (osim financijske imovine)	**128**	0	0	0	0
7. Rezerviranja	**129**	0	0	0	0
8. Ostali poslovni rashodi	**130**	298.122	298.122	627.672	627.672
III. FINANCIJSKI PRIHODI (132 do 136)	**131**	2.542.834	2.542.834	1.928.686	1.928.686
1. Kamate, tečajne razlike, dividende i slični prihodi iz odnosa s	**132**	83.760	83.760	41.816	41.816
2. Kamate, tečajne razlike, dividende, slični prihodi iz odnosa s	**133**	2.454.589	2.454.589	1.866.116	1.866.116
3. Dio prihoda od pridruženih poduzetnika i sudjelujućih interesa	**134**	0	0	0	0
4. Nerealizirani dobici (prihodi) od financijske imovine	**135**	0	0	0	0
5. Ostali financijski prihodi	**136**	4.485	4.485	20.754	20.754
IV. FINANCIJSKI RASHODI (138 do 141)	**137**	3.153.201	3.153.201	4.793.546	4.793.546
1. Kamate, tečajne razlike i drugi rashodi s povezanim poduzetnicima	**138**	231.026	231.026	1.665.229	1.665.229
2. Kamate, tečajne razlike i drugi rashodi iz odnosa s nepovezanim	**139**	2.922.074	2.922.074	3.128.317	3.128.317
3. Nerealizirani gubici (rashodi) od financijske imovine	**140**	0	0	0	0
4. Ostali financijski rashodi	**141**	101	101	0	0
V. UDIO U DOBITI OD PRIDRUŽENIH PODUZETNIKA	**142**	0	0	0	0
VI. UDIO U GUBITKU OD PRIDRUŽENIH PODUZETNIKA	**143**	0	0	0	0
VII. IZVANREDNI - OSTALI PRIHODI	**144**	0	0	0	0
VIII. IZVANREDNI - OSTALI RASHODI	**145**	0	0	0	0
IX. UKUPNI PRIHODI (111+131+142 + 144)	**146**	180.557.471	180.557.471	173.777.258	173.777.258
X. UKUPNI RASHODI (114+137+143 + 145)	**147**	178.254.000	178.254.000	172.000.420	172.000.420
XI. DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA (146-147)	**148**	2.303.471	2.303.471	1.776.838	1.776.838
1. Dobit prije oporezivanja (146-147)	**149**	2.303.471	2.303.471	1.776.838	1.776.838
2. Gubitak prije oporezivanja (147-146)	**150**	0	0	0	0
XII. POREZ NA DOBIT	**151**	719.591	719.591	600.088	600.088
XIII. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA (148-151)	**152**	1.583.880	1.583.880	1.176.750	1.176.750
1. Dobit razdoblja (149-151)	**153**	1.583.880	1.583.880	1.176.750	1.176.750
2. Gubitak razdoblja (151-148)	**154**				
DODATAK RDG-u (popunjava poduzetnik koji sastavlja konsolidirani financijski izvještaj)					
XIV. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA					
1. Pripisana imateljima kapitala matice	**155**	0	0	0	0
2. Pripisana manjinskom interesu	**156**	0	0	0	0

POPIS SLIKA

Slika 1: Fiksni i varijabilni troškovi 9
Slika 2: Proizvodnja Kraš grupe 18
Slika 3: Prodaja Kraš grupe 19
Slika 4: Struktura izvoza u 2014. godini 19

POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1: Prihodi 2014. i 2015. godine 21
Grafikon 2: Rashodi 2014. i 2015. godine 21
Grafikon 3: Dobitak razdoblja 2014. i 2015. godine 22
Grafikon 4: Novčani tijek od poslovnih aktivnosti 2014. i 2015. godine 22
Grafikon 5: Primici i izdaci investicijskih aktivnosti 2014. i 2015. godine 23
Grafikon 6: Primici i izdaci od financijskih aktivnosti 2014. i 2015. godine 24
Grafikon 7: Novac i novčani ekvivalenti na kraju razdoblja 24
Grafikon 8: Prihodi od prodaje unutar RH 2014. i 2015. godine 25
Grafikon 9: Prihodi od prodaje u inozemstvu 2014. i 2015. godine 26
Grafikon 10: Prihodi i rashodi prvog tromjesečja 2015. i 2016. godine 26

POPIS PRILOGA

Prilog 1: Bilanca Kraša na dan 31.12.2015. godine 32
Prilog 2: Bilanca Kraša na dan 31.12.2015. godine 33
Prilog 3: Račun dobiti i gubitka od 01.01.2015. do 31.12.2015. 34
Prilog 4: Izvještaj o novčanom tijeku od 01.01.2015. do 31.12.2015. 35
Prilog 5: Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti za 2015. godinu 36
Prilog 6: Bilješke uz izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti 37
Prilog 7: Račun dobiti i gubitka za prvo tromjesečje 2016. godine 38

SAŽETAK

U ovom završnom radu teorijski su se obradile i istražile različite kategorije prihoda i troškova te pokazatelji uspješnosti poslovanja poduzeća. S obzirom na to analizirala se i proučavala stručna literatura za određivanje navedenih pojmova.

Svrha rada bila je istražiti i opisati načine i metode koje se koriste za proučavanje i analiziranje financijskih izvještaja poduzeća Kraš d.d.. Istraživanje se provodilo prikupljajući podatke iz različitih izvora posebno iz stručne literature i financijskih izvještaja Kraša.

Na osnovu predočenih rezultata, autor zaključuje da je prije svakog pregleda i analiziranja financijskih izvještaja potrebno poznavati osnovne stavke koje se nalaze u njima te metode i pokazatelje za ocjenu uspješnosti poslovanja poduzeća.

Koristeći pokazatelje za mjerenje uspješnosti te proučavanjem financijskih izvještaja vidljivo je da poduzeće Kraš d.d. završava niz poslovnih godina s dobitkom. Zbog gospodarskog stanja u RH profiti poduzeća se smanjuju, ali je poduzeće i dalje likvidno i na vrijeme podmiruje svoje obveze.

Ključne riječi: prihodi, troškovi, pokazatelji uspješnosti, Kraš

SUMMARY

In this paper, various categories of income and expenditures as well as indicators of corporate performance have been explored. Considering that, the scientific literature was analysed and studied to determine key concepts.

The purpose of this paper was to investigate and describe the ways and methods used for study and analysis of financial statements of the company Kraš d.d. The research was conducted by collecting data from different sources, especially from the professional literature and financial reports from Kraš.

Based on the results of research, the author concludes that before any analysis of financial statements, it is necessary to know the basic items contained in them as well as methods and indicators for the assessment of corporate performance.

Using the indicators to measure the success and studying financial statements, it is evident that the company Kraš d.d. ends down a series of business years with profit. Due to economic situation in the Republic of Croatia there is a trend of reducing profits of large number of company, however, Kraš d.d. is still liquid and settle its commitments on time.

Key words: incomes, expenses, indicators of corporate performance, Kraš